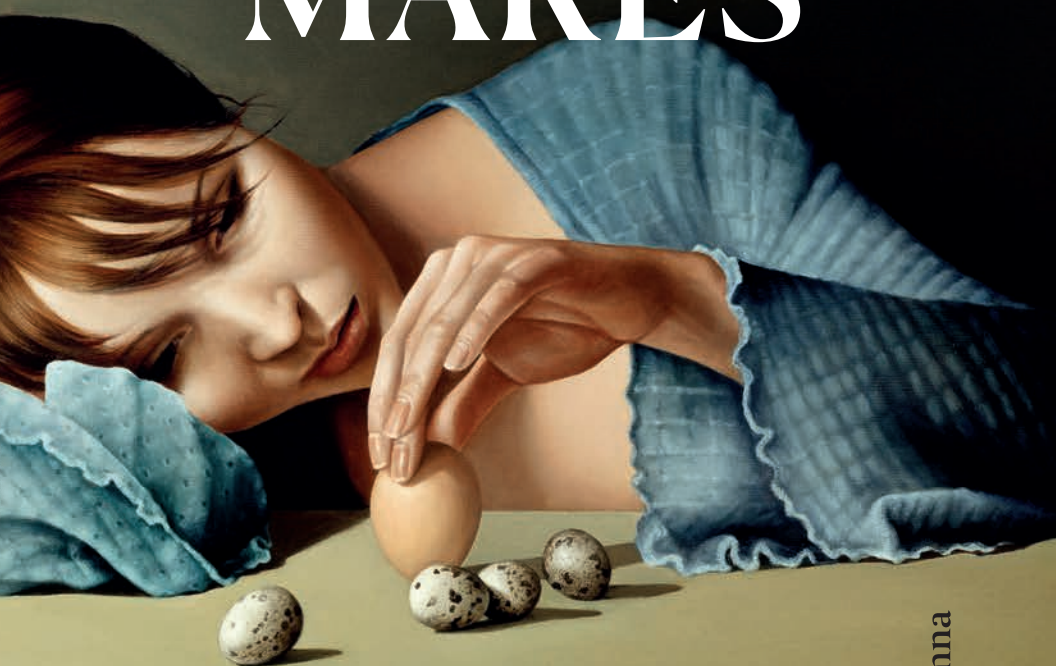

LAIA AGUILAR

LES ALTRES MARES

Columna

LAIA AGUILAR
LES ALTRES
MARES

Columna

COL·LECCIÓ CLÀSSICA
PRIMERA EDICIÓ: MARÇ DEL 2022
© LAIA AGUILAR SARIOL, 2022
© COLUMNA EDICIONS, LLIBRES I COMUNICACIÓ, S.A.U.
AV. DIAGONAL, 662-664 – 08034 BARCELONA
ISBN: 978-84-664-2884-2
DIPÒSIT LEGAL: B. 3.442-2022
FOTOCOMPOSICIÓ: MOELMO
IMPRÈS A CATALUNYA - PRINTED IN CATALONIA

www.columnaedicions.cat

Queda rigorosament prohibida sense autorització escrita de l'editor qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra, que serà sotmesa a les sancions establertes per la llei. Podeu adreçar-vos a Cedro (Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra (www.conlicencia.com; 91 702 19 70 / 93 272 04 47). Tots els drets reservats.

Emma

Quan les portes s'obren, quan les passes s'acosten, quan els sostres s'esfondren, sento una fiblada al pit. Davant meu, metges i infermeres m'observen amb els ulls buits. «Serà una estona i prou», em diu el doctor March, arrufant la cella esquerra. «Després, un cop te l'hàgim tret, et pujarem a l'habitació perquè puguis descansar una mica. Sé que és difícil, Emma. Però t'asseguro que a moltes, moltes dones, els toca passar per una situació semblant». M'aferro a les barres metàl·liques del llit i faig que no amb el cap una vegada i una altra. Voldria fugir però no puc, voldria escopir però no puc, voldria exclamar-me però no puc. Per què m'està passant a mi, hòstia? El doctor March em mira amb ulls de vidre i, mentre m'aca-

ricia el turmell amb fredor, m'etziba un «Intenta estar tranquil·la, Emma. Et posarem l'epidural i intentarem acabar de seguida. Recorda el que has après a les classes de preparat». Això és com un part normal, però no ho és. (No ho és. No ho és. No ho és.) Aleshores em palpo la panxa ovalada —el malestar, la mecànica hipnòtica, l'habitació en penombra— i li parlo fluixet al meu fill que encara és viu. Viu. Encara que els metges em vulguin fer creure el contrari.

On soc? Me l'han tret? Puc tornar a casa, ja? El doctor March serra les dents i es frega el front amb el guant de làtex. Em fixo en la finestra i intento copsar fragments de blau. Més enllà dels vidres, un terrat, un parell d'antenes i uns núvols baixos juguen a confondre's. Les parets de l'habitació s'estrenyen i les mans del doctor es tornen aspres. M'envolta un silenci greu i ara tothom es fixa en el meu sexe. Una fiblada de serp se'm va escampant pel cos fins a paralitzant-me cames i abdomen. Inspiro. «Et fa mal? Expulsa, Emma, fes força. Endavant, ja surt. Empeny per última vegada. Netegeu-la bé. Ara et cosirem». Violència obstètrica. Observo el meu voltant i contemplo l'escena com si es tractés d'una pel·lícula a càmera lenta. Crispetes i placenta sagnant, ferides i pus, desolació i silenci. «Ja has parit,

Emma», em diu el doctor March amb un somriure gèlid que fa feredat. «Ho has fet molt bé. Tranquil·la, ja està. D'aquí a unes quantes hores, si tot va bé, si no hi ha cap problema, et deixarem marxar tranquil·lament cap a casa».

Sola.

Fa tan sols unes hores, jo era al cotxe, de camí cap a casa, quan he sentit una fiblada a l'estómac. M'he aturat davant d'una plaça —un nen fent volar un estel, un colom picotejant una molla, una parella d'enamorats acariciant-se dolçament els llavis— quan m'he posat les mans al ventre. Alguna cosa no va bé, Emma, m'he dit. I altre cop m'he tocat el ventre; tou, rodó, palpitant. Tot d'una s'ha fet un silenci com si dintre meu no hi hagués cap rastre, cap moviment, cap sensació de vida a la qual poder aferrar-me. Una bola d'angoixa que em naxia al pit s'enfilava veloç fins a arribar-me al coll, i m'escanyava. Aleshores he agafat el mòbil i... «Sento que alguna cosa no va bé. No em trobo bé. I si vaig cap a l'hospital, mare?».

El doctor March m'ha rebut a la consulta i amb les parpelles tremoloses i els llavis primis i tibants m'ha fet una ecografia d'emergència. Jo, tranquil·la, clavant les ungles als braços de la cadira, he intentat fixar la mirada en un punt indefinit de la paret.

Unes paraules àcides ho han canviat tot.

«No hi ha batec».

Silenci.

«No hi ha batec».

«No podem esperar gaire, Emma. Em sap molt greu. La criatura ha mort. Una volta de cordó. Encara que no ho sembli, és un dels casos més habituals d'interrupció de l'embaràs». Les ungles esgarrapant-me el cos i... «T'estimes més un part natural o una cesària? Hauràs de firmar aquests papers. Vols que avisem algú? Vols, vols, vols... vols que telefonem a la teva mare?».

Jo esperava un fill. Tenia plans, com tothom. El nom triat, el color de l'habitació, el bressol de fusta, la robeta, el mòbil de peixos i estrelles. Brindava amb un vas d'aigua i em submergia en un son dolç. El Max i jo. Perquè a partir d'ara seríem sempre dos. El fill i la mare. O bé la mare i el fill. I junts ho venceríem tot, oi, Max? Les nits sense dormir, les primeres farinetes, les festes d'aniversari, els petons, les pessigolles, les bates brutes, els jocs de fer i amagar, el primer constipat, les febrades, les rialles, les malalties, les excursions a la muntanya, els enamoraments, les discussions, les llargues converses.

Unes paraules ho han canviat tot: «No hi ha batec».

Avanço per un passadís ple de revolts perillosos. Voldria parlar però no puc, voldria cridar però no puc, voldria colpejar algú però no puc. Miro al meu voltant i només veig cares amables dignes dels tercers actes de les pel·lícules de Hollywood. M'imagino mares a punt de parir, àvies disposades a veure els seus nets i abraçar-los amb mantetes roses, cotxets de colors, regals embolicats amb cintes, comentaris *sotto voce* a les habitacions d'hospital entre bromes i rialles. Mira que és guapo, eh? S'assembla tant a la mare. O potser és una mica com el pare? Rosset amb ulls blaus? Bessons? El nen i la nena? La parelleta perfecta? Mira que és bonica, eh. I quins ullets. Oh, té la rialla del pare. Prou, Emma, prou, em dic esbotzant-me els pensaments del crani.

—Hauràs de quedar-te encara unes quantes hores a l'hospital —m'explica amatent el doctor March mentre em porten cap a l'habitació.

Sento una coïssor insuportable entre les cames.

—Necessitaràs res? Vols que avisem algú? Ja has trucat a la teva mare?

Nego amb el cap fent voleiar la mirada. Una gota primerenca treu el cap pel lacrimal, però —no puc, no puc— torna a entrar cap dins i es perd en la immensitat de les meves conques. Els peus se'm

tornen gèlids i una sensació de pessigolleig m'en-
vaeix lentament tot el cos.

Aleshores em porten a una habitació que percebo excessivament blanca. M'estiren al llit. Sola. Contemplo el meu voltant i una sensació de dolor, de dolor i soledat, s'apodera de mi i del meu estat d'ànim. No hi ha flors a l'habitació com havia imaginat. «Et portaré petúnies», em deia la mare. Tampoc no hi ha infermeres entrant amunt i avall i interrompent en tot moment l'escena. Ni cap nen esclatant en plors profunds i jo col·locant-me'l al pit — tranquil, petitó, tranquil— tal com havia recreat tantes vegades. No, en comptes d'això, hi ha una habitació blanca i silenciosa amb el buit que ha deixat el bressol. I és aleshores quan sento un fil de veu gairebé imperceptible i m'imagino el meu Max somrient, corrent tot nu enmig d'una cala. Allà on vaig notar la primera puntada de peu, Max, el meu estimat Max, allà on vaig saber que per primer cop em saludaves. I des de llavors no he parat de somiar en el moment que tu i jo estaríem junts: dormint abraçats, nedant en un llac de muntanya, un fil de sol regant-nos els ulls, pessigolles i llençols... tu que havies de néixer d'aquí a pocs mesos i omplir la meva vida, Max. Néixer. Viure. Morir. Per què has hagut de marxar tan d'hora?

Jhanet

La Jhanet està asseguda a l'avió procedent de Bolívia. Seient A3, la galta sobre el vidre, un fil de sol cremant-li les parpelles. Sota els peus, un llençol blau i un parell de torres li donen la benvinguda. Plou. No és una pluja greu sinó més aviat mansa, inconstant. «Un viatge largo, así nomás es», es diu amb veu esquerdada, posant les mans a la falda. Davant seu, contempla una ciutat convertida en pols grisa. Fa anys que no veu la mare i es pregunta si sabrà reconèixer-la a l'instant. N'ha vist fotografies. Algunes de recents. Amb bosses violàcies sota els ulls i un clotet en forma de penya-segat a la barbata. Es pregunta com serà, si s'abraçaran o no, quines seran les primeres paraules que es diran quan es retrobin. Sis anys sense veure's.

Serà capaç de reconèixer-ne l'olor? Els pocs records que en té són més aviat àcids i distorsionats. Un dia al gronxador blau, unes mans pujant-la a collibè, els morros empastifats de xocolata, un timbre de veu vellutat que li deia: «Ven, que hay chicharrón con papas, Jhan, tu plato preferido. Ayyyy, mi hijita bonita... ¿A que nadie te quiere más que yo, Jhan?».

«Atenció, passatgers, col·loquin bé el respatllet i cordin-se el cinturó de seguretat. D'aquí a uns minuts aterrem a la ciutat de Barcelona».

Avança per un passadís que se li fa interminable. Rostres desconeguts, blancs com els núvols, li passen pel costat arrossegant barrets, paraigües i equipatges. Es pregunta què hi fa una noia de quinze anys com ella, boliviana, enmig d'un aeroport desconegut buscant la mare. Se sent bruna i diferent de tothom, encara una nena. «Aunque ya tienes cuerpo de mujer, changuita», li deia sempre l'àvia, la dona que l'ha cuidada, la seva autèntica mare.

«Madre».

S'obren les portes —nou fotograma en moviment— i al davant veu una dona vella i arrugada com una pansa. El llavi inferior li tremola i mou insistentment les mans. La mare porta un

abric de color iceberg que li accentua el groc i negre dels ulls. Quan s'hi acosta, es fixa en la seva pell de lliri, endurida pels anys, amb taques que semblen esquitxades d'oli i que se li disseminen al voltant del nas. Porta unes sabates esfilagarsades que podrien haver estat arreplegades de qualsevol contenidor. No, no puede ser. ¿Esta es mi madre?, es pregunta. Se la imaginava una dona ben vestida, amb un collaret de perles i una bossa de marca, d'aquestes que porten les actrius de les pel·lícules antigues. La mare, la dona que treballava a Espanya, que els enviava diners cada mes, que veia com una mena d'heroïna i que li prometia sempre que «pronto te iré a buscar y estaremos juntas, Jhanet, te lo prometo». Torna a la realitat i sent que el món se li esmicola. Es mira la mare un instant i de seguida desvia els ulls cap a terra. Un paper rebregat, quatre engrunes de croissant de xocolata, un bitllet d'autobús escapçat. ¿Tanto has envejecido, mamá?

Avança amb lentitud, com si l'estiressin des de l'altra banda amb un fil d'estendre. Vol anar a cercar-la, però els peus, i el cor, li impedeixen avançar. La mare és allà, lluny, esperant-la amb un somriure fràgil. De sobte la Jhanet s'atura i es converteix en monòlit de sal.

—Hola, preciosa —li diu la mare amb veu tremolosa—. ¿Cómo ha ido el vuelo pues?

—Bien, bien...

—Por fin estás aquí, Jhanet. Por fin has llegado a España.

Aleshores la mare, de nom Eli, obre els braços per fer-li una gran abraçada, però la Jhanet no mou ni un sol mil·límetre del seu cos.

El món s'enfosqueix.

—Bienvenida a casa, mi hija. No sabes... no sabes las ganas que tenía de volver a verte.

Hores més tard arriben a un pis diminut situat al barri de la Guineueta de Barcelona. La cosina Mary —té una cosina, ella? — se li llança al coll i l'omple de petons amb gust de tabac i de xiclet de menta. «Oh, Jhanet, ¿te acuerdas de mí? De chiquitas jugábamos en el huerto de la abuela». La Jhanet fa dues passes enrere i clava una llambregada al pis, que troba minúscul i de color de sutge. Un sofà vell enfocat de cara a un televisor, un pòster esgrogueït de Bolívia, una taula de fusta amb una muntanya de draps de cuina per plegar, una pica amb l'aixeta rovellada que perd aigua. Esto no es lo que me esperaba, es diu intentant fer el cor fort

i formulant un mig somriure. Ha preparat el viatge durant molt de temps, mesos, qui sap si fins i tot anys, esperant el gran moment d'arribar a Espanya. «Allí tendrás una vida mejor», li deia sempre l'àvia, la seva autèntica *mamita*. «Yo ya no te puedo cuidar. Tú lo que necesitas es estar con tu madre, mi hijita». I ara per fi és aquí, després de quasi tretze hores d'avió, escala a Madrid, amb una mare envellida i un pis minúscul com un corral de gallines.

La cosina Mary l'arrossega cap a l'habitació —«esta es tu nueva habitación, Jhan»— mentre li parla del nou institut i dels companys a qui aviat coneixerà. «Te he dejado la mitad del armario para que pongas la ropa como quieras. ¿Prefieres dormir en la cama de arriba de la litera o abajo? Ay, me da tanta alegría que estés aquí, prima». La Jhanet ho processa tot a gran velocitat i intenta situar-se en l'ara i aquí.

—Podemos salir un día de marcha juntas. Al boliche y eso—li diu la cosina Mary, asseient-se a la catifa i picant-li l'ullet—. Conozco a unos changos... ¿Te parecen guapos los españoles, prima?

La Jhan fa que sí amb el cap mentre clava els ulls en una finestra raquíica. Més enllà del vidre, un rectangle de patis interiors, una teranyina inaca-

bable de fils d'estendre i uns núvols baixos li donen la benvinguda. Tot és fosc, pols, decrèpit. No. Aquest no és el paradís que li havien venut.

¿Qué hago yo aquí? ¿Y esta mujer? No, esta mujer no es mi mamá.